

VREDESKOERIER

'T KAN ANDERS

TIJDSCHRIFT VOOR EEN LEEFBARE WERELD

Los
nummer
€ 1,00

UITGAVE: PAIS, HUMANISTISCH VREDESBERAAD & HAAGS VREDES PLATFORM, JAARGANG 28, NUMMER 7, OKTOBER 2005

UITNODIGING voor het LBVO vredessymposium 2005

Oorlog & vrede: liggen de rollen al vast?

Veiligheidsraad resolutie 1325 in de schijnwerpers

5 november van 10-15.30 uur, Universiteit voor Humanistiek, Drift 6 te Utrecht (bus 2,3,4,8,11 Janskerhof)

Het symposium wordt georganiseerd onder auspiciën van het Landelijk Beraad VredesOrganisaties door: HumanistischVredesBeraad, Vrouwen voor Vrede en WILPF in samenwerking met de Werkgroep Vrouwen & Duurzame Vrede van de Nederlandse Vrouwen Raad* en zal in het teken staan van: **Vrouwen Vrede Veiligheid [Resolutie 1325]**.

Wat is de betekenis van deze resolutie? Hoe wordt de resolutie na 5 jaar toegepast en wat moet er nog gebeuren?

10.00 uur	Zaal open, koffie/thee, opening
10.40 uur	• Wat betekent resolutie 1325 voor de Nederlandse samenleving: overheid en NGO's? <i>Immanuel Korthals Altes, lid van de Taskforce Vrouwen Veiligheid en Conflict</i>
	• Wat betekent resolutie 1325 voor vrouwen in conflictgebieden? <i>Sahro Mohamed, ervaringsdeskundige uit Somalie</i>
	• Wat betekent de resolutie voor de verhouding tussen mannen en vrouwen? <i>Anja Meulenbelt, Eerste-Kamerlid en publiciste</i>
13.30 uur	Plenaire discussie met panel bestaande uit inleiders, parlementariërs en andere deskundigen
15.00 uur	Afsluiting + een drankje

Toegang: 5 euro (lunch inbegrepen), te betalen bij binnenkomst, Aanmelden bij voorkeur voor 24 oktober bij Vrouwen voor Vrede: Telefoon: 033-4622755 of per epost: wrouwenvoorvrede@antenna.nl

Actuele informatie: www.humanistischvredesberaad.nl of www.vrouwenvoorvrede.nl of www.de-nvr.nl

Na de zomer tonen actiegroepen in Nederland weer hun actiebereidheid. Op de internationale dag voor de vrede was overal iets te doen. De luchtfoto (rechts) van de Dam in Amsterdam toont een actie van 'WarChild' in het kader van 'People building Peace' waar veelkleurige mensen her vrede steken vormen. En in Den Haag werd het Binnenhof op 24 september symbolisch omsingeld. Duizenden uiten hun afkeer van onze regering, vaak op ludieke wijze, op de actie van Keerhettij.

Uit Cap Casey, Texas

Op 24 september werd een overweldigende vredesdemonstratie gehouden in de VS. Een van de aanwezigen was de nieuwe mediasensatie Cindy Sheenan. Deze dame, de moeder van de in Irak gesneuvelde zoon Casey, gaat zonder blikken of blozen door met haar verschillende acties om de oorlog in Irak te beëindigen. Ze verweet president Bush lafheid omdat hij niet wil praten met haar en vele ander vrouwen. De vrouwen willen een snel terugtrekken van de VS uit Irak, voordat meerdere moeders een kind verliezen. Irak wordt vernietigd zegt zij, terwijl het geen bedreiging voor de VS was/is. Hun plan: een 'Exit commando' binnen zes maanden, want er sterven dagelijks mensen in Irak voor niets!

VAN DE REDACTIE

Voor het jaar 2005 is de nobelprijs voor de vrede uitgereikt aan Mohamed El Baradei en het Internationale Atoomenergie Agentschap uit Wenen. Als vredesactivisten kunnen we alleen maar blij zijn met deze keuze. De 'nucleaire waakhond' heeft zich altijd uitgesproken tegen de invasie in Irak: 'the saddest day in my life..' en kan deze steun in de rug best gebruiken in zijn strijd tegen de verspreiding van kernwapens. Hij past goed tussen zijn illustere voorgangers zoals Martin Luther King, Nelson Mandela, de Dalai Lama en Kofi Anna, en wij feliciteren hem en zijn medewerkers van harte met deze erkenning. Minder blij moeten we echter zijn met een alarmerender bericht over een onderzoek waarin wordt aangetoond dat minderjarige allochtone jongeren gemiddeld 53 dagen (bijna twee maanden!) langer worden opgesloten in Nederland dan autochtone voor hetzelfde delict! In de Nederlandse rechtstaat? Gaat dit nog goed? In deze editie zult u meer lezen over vredeszaken en alles wat eromheen gebeurt. Kortom een variatie van vrede, meningen, vrouwenemancipatie en milieu.

Vredesactivist Wil Wolfs gearresteerd

De Rotterdamse politie heeft op 9 september in het centrum van de stad Wil Wolfs (bestuurslid van het Humanistisch Vredesberaad) gearresteerd wegens smaad (ofwel belediging van een bevriend staatshoofd).

Samen met een kleine groep van ongeveer acht personen deelde hij in de buurt van het Binnenwegplein op vreedzame wijze flyers uit met de aankondiging van de landelijke demonstraties tegen het kabinetsbeleid op 17 en 24 september. Omdat Wil een

Steun War Resisters International

Bij dit nummer treffen de abonnees een acceptgirokaart aan waarmee ze een gift kunnen overmaken voor het internationale vredeswerk van War Resisters International (WRI). Pais is bij de WRI aangesloten. Officieel is het zelfs zo dat Pais de Nederlandse sectie van de WRI is, leden van Pais zijn dan ook automatisch lid van de WRI.

De WRI is in 1921 opgericht (in Nederland!) en over de hele wereld actief. Oorspronkelijk lag het zwaartepunt in de westerse wereld maar gelukkig hebben zich in de loop der tijd steeds meer vredesorganisaties uit de derde wereld aangesloten. Daarbij zijn onder andere organisaties uit Angola, Columbia, Kroatië, Servië, Turkije, Sri Lanka, India, Zuid-Korea en Tsjaad. Dat maakt het de WRI mogelijk invloed uit te oefenen en steun te geven waar oorlog en geweld dreigen of reeds werkelijkheid zijn. Erg actief is ook de grote Amerikaanse sectie, de 'War Resisters League', in de campagne tegen de oorlogen van Bush.

In de zomer van dit jaar was er een groot symposium 'Peace in North-East Asia' in Zuid-Korea. De meestal pas kort bestaande vredesorganisaties uit de regio maakten daar kennis met elkaar en stemden hun acties af, terwijl ook de ondersteuning vanuit de wereldvredesbeweging beter werd geregeld.

poster droeg met daarop de tekst 'Bush Terrorist' werd hij rond 19.30 uur door de politie met harde hand gearresteerd wegens smaad. Hij heeft vervolgens de hele nacht moeten doorbrengen in een politiecel. Hierdoor kon hij zich niet om 5.45 uur in de ochtend melden voor zijn werk bij de RET. Hij mocht het bedrijf zelfs niet eens bellen om te melden dat hij vastzat en niet kon komen werken. Op de volgende raadsvergadering werd de actie aan de orde gesteld door GroenLinks, onderwerpen waren het grondrecht 'vrijheid van meningsuiting' en de onwettigheid van het politieoptreden. Burgemeester Opstelten schoof de verantwoordelijkheid door naar het landelijke OM en voorspelde hetzelfde politie optreden bij verdere acties. Inmiddels is er een klacht ingediend tegen politieoptreden en OM samen met een eis voor schadevergoeding. Er wordt gestreefd naar een principeuitspraak. Tenslotte bestaat er een grondwet met artikel 7 waarin de vrijheid van meningsuiting is gewaarborgd.

Vanuit het hoofdkantoor van de WRI in Londen wordt momenteel vooral veel energie gestopt in de 'Campaign Against War Profiteers' die zich richt tegen het militair-commerciële complex in de ruimste zin en dit internationaal in kaart brengt. Daarnaast lopen lang bestaande taken van de WRI, zoals de wereldwijde zorg voor dienstweigeraars ('The Right to Refuse to Kill') natuurlijk gewoon door.

De financiële basis van de WRI wordt helaas steeds smaller terwijl er wel meer verwacht wordt, vooral vanuit de derde wereld. Steun daarom het werk van de WRI en vul de bijgevoegde acceptgiro in.

Meer informatie:

www.wri-irg.org
www.vredesbeweging.nl

Chris Geerse

VREDESKOERIER

't KAN ANDERS

't Kan Anders, vredeskoerier voor een leefbare wereld, is een gezamenlijke uitgave van Pais, Humanistisch Vredesberaad en Haags Vredes Platform.

Eindredactie: Koos de Beus, Anke Polak, Jan Taat.
Redactie: Jan Baan, Kees de Boer, Boyd Noorda, Bernadette Pilenen, Barbara Smedema.
Redactieadres: Postbus 10500, 2501 HM Den Haag, 070-3818938 (Jan Taat); bgg: 0317-427491 (Jan Baan). Epost: kopij-tkananders@ddh.nl
Kopijvoorhetdecembernummermoet21november 2005 bij de redactie zijn. De verantwoording voor de geplaatste artikelen ligt bij de auteurs.

Abonnementen (informatie en administratie): Pais, Vlamingsstraat 82, 2611 LA Delft, tel/fax: 015-2121694.

't Kan Anders verschijnt 4x per jaar als gezamenlijke editie met "Kernwapens Weg!" (minimaal 20 blz.) en 4x per jaar als gewone editie (minimaal 8 blz.); oplage 750. Abonneren: maak € 13 over op giro 9032987, t.n.v. 't Kan Anders, Delft. Voor lezers van v/h Haagse Vredeskoerier: giro 496449, t.n.v. Haag Vredes Platform, Den Haag. Wat u extra overmaakt wordt verwelkomd als gift voor het werk van de uitgevende organisaties!
Productie: Haags Vredes Platform
Opmaak: Christiaan la Poutré;
Druk: Adelante. ISSN 0925-5893

Steun met uw ideeën, actieve inzet of bijdrage:

- Haags Vredes Platform, Postbus 10500, 2501 HM Den Haag, 070-3251102, giro 496449; haagsvredesplatform@ddh.nl; www.ddh.nl/org/hvp; vergadering: 3de dinsdag v.d. maand (niet in aug), 20 u., Westeinde 58
- Humanistisch Vredesberaad, Postbus 75490, 1070AL, Amsterdam. tel: 0648 233329. Giro 79911 tnv HVB, Nieuwegein. info@humanistischvredesberaad.nl, www.humanistischvredesberaad.nl
- Vereniging Pais, Vlamingsstraat 82, 2611 LA Delft, tel. en fax: 015-2121694, giro 4173490; pais@worldmail.nl; www.vredesbeweging.nl

Racisme in opkomst?

HANS FEDDEMA

Racisme is een taboe in Nederland. Ieder weet dat het aanwezig is, maar je moet het niet hardop zeggen. Als je dat al of niet per ongeluk wel doet, zijn de rapen gaar. Mij overkwam dat rond 1 oktober, nadat ik in een artikel schreef dat in de VS maar ook in Nederland "het racisme weer de kop opsteekt, niet alleen in de volkswijken maar ook bij mensen aan de top". Hoewel Bert de Jong, journalist in ruste, op zijn website *www.Weerwater.net* die zin met grote letters *het citaat van de week* noemde, reageerden anderen als door een adder gebeten.

Het artikel stond onder meer in Het Haarlems Dagblad, maar verscheen het eerst in Het Parool (21-9). In de laatste krant werd boven het artikel een provocerende kop gezet. En dat terwijl Amsterdam vooral na de moord op Theo Van Gogh niet vrij van etnische spanningen is. Boze ingezonden brieven. En ook boosheid bij Trouwcolumnist Ephimenco, die zulks rancuneus en op de man spelend verwoordde, zoals hij dat ook had gedaan jegens Geert Mak. Ook kwamen er twee (stukken vriendelijker maar niettemin verongelijkte) reacties per telefoon binnen uit de groep van acht publicisten rond Hirsi Ali, waartoe ook Ephimenco behoort.

Deze informele groep werd in december 2004 door *Netwerk* tijdens een etentje samen met Hirsi Ali naar buiten gebracht en waarvan de namen nog eens extra werden vastgelegd door columnist J.A.A. van Doorn in Trouw van 18 december 2004. Van Doorn noemde hen toen de "camarilla van het kamerlid Hirsi Ali". Ik ga hier niet op de twee telefonische reacties in, behalve dat met de een het gesprek in vrede eindigde en dat met de ander nog gaande is. Interessant is overigens, dat Hirsi Ali naar ze zelf in een interview in *Wordt Vervolgd* zegt "milder is gewor-

den". Zij spreekt ook over "racisme, dat mensen eigen is" en wil dat nu ook bij moslims bestrijden, maar zonder een frontale aanval op de islam. Die heeft volgens haar zijn tijd gehad: "Ik ga niet meer roepen dat de profeet een perverse tiran is en noem maar op". Hoewel zich kerend tegen geweld, geeft ze "de Palestijnen het volste recht zich teweer te stellen tegen Israëliëse vernederingen". Ook distantieert ze zich van "Geert Wilders en sommige van mijn partijgenoten die uitzetting zien als een oplossing van radicale predikanten". Ik ben hier blij om. Ik heb immers niet voor niets in diverse media (zie *geocities.com/hansfeddema*) een beroep op haar gedaan geen vervolgt te maken op de film *Subversion*.

En de groep van acht mannen dan? Valt die nu uiteen? Het zou me een lief ding waard zijn. Ik heb niemand van hen van racisme beticht. Maar wat hen verbindt is sterke kritiek op de islam, zij het bij de een veel gematigder dan bij de ander. Met elkaar zouden ze heel wat islamofobie te weeg kunnen brengen, zei ik in Het Parool. Of bijvoorbeeld Leon de Winter het eens is met de koerswijziging van Hirsi Ali, is de vraag. Misschien is dat wel het geval met de meer gematigder leden van de groep. We wachten af.

En wat opkomend (impliciet) racisme aangaat, kenmerken daarvan zijn vooroordelen, angst, stigmatisering/demonisering en zondebokuitdrijving en vooral generalisatie. Dus als ongewenste maatschappelijke verschijnselen, handelingen en eigenschappen generaliserend worden toegeschreven aan bepaalde etnische respectievelijk religieuze groepen. Hieraan maken we ons maar al te gemakkelijk schuldig, zonder het te beseffen. Bewustwording daarvan kan helpen het opkomende racisme te bestrijden.

Duizend jaar

Er zijn geen grote slagvelden of slagen meer. Het is niet meer een land tegen een ander land.

De oorlog is ver-

snipperd, de vijand is overal.

In de trein, in winkelcentra, in de straat

in je hoofd, in je hoofd groter dan waar dan ook.

We zijn verbaasd wanneer ook Wij gewond raken.

Gewond aan het gemak waarmee we honger, ziektes, verderf, oorlogen altijd uitbesteedden aan anderen.

En nu de vijand een manier heeft gevonden, om terug te vechten tegen onze overmacht, weten we niet meer wat we moeten doen. Bedweld door de welvaart, te sloom, te loom om nog helder te kunnen denken.

Het duizendjarige rijk van de gulden en de dollar valt om ons heen in scherven. De vijanden zijn onder ons. Dragen dezelfde kleren, gaan naar de zelfde winkels, naar dezelfde scholen, kijken in dezelfde spiegel, hebben dezelfde namen.

Spreken dezelfde taal. We hebben ze zelf gemaakt, zelf gekozen, zelf benoemd. We hebben de tekst op de verpakking van de boemerang genegeerd.

We zijn ons eigen zelfmoordcommando.

Harry Zevenbergen

Actiegroep steekt honderden banden lek op kazerne

Tegenstanders van het militaire apparaat hebben in het weekeinde bij 480 voertuigen op de Majoor Mulderkazerne in Stroe een of meerdere banden lek gestoken.

De actie is in een e-mail opgeëist door een groepering die zich de 'Radicale Anti Militaristische Actie' noemt. De antimilitaristen schrijven zelf dat ze zeshonderd wagens hebben aangepakt. De voertuigen stonden op een afgesloten terrein. Het gaat om nieuwe voertuigen maar ook om oude die klaar stonden om te worden verkocht via Domeinen. In de e-mail sluit de 'Radicale Anti Militaristische Actie' zich aan bij de persverklaring van de 'Priemende Priemen' die op 8 mei op de Oranjekazerne in Schaarsbergen een vergelijkbare actie uitvoerde. Toen ging het om ongeveer tachtig banden die lek werden gestoken.

Zie ook:

www.indymedia.nl/nl/2005/05/27447.shtml

Welke strategie na het referendum?

'De vredesbeweging en het gemeenschappelijk veiligheids en defensiebeleid van de EU', was het onderwerp dat 20 september in Utrecht aan de orde was gesteld door de drie organiserende vredesorganisaties Haags Vredesplatform, Humanistisch vredesberaad en Pais. Een panel bestaande uit Jan Schaake (secretaris van Kerk en Vrede), Bram van der Lek (oud (euro)parlementariër) en Wendela de Vries (bestuurslid Campagne tegen de wapenhandel) gaven hun mening over het beoogde beleid, de actuele politiek, de formuleringen en de eventuele alternatieven de vredesbeweging.

Verskillende visies

Het idee voor een gemeenschappelijke buitenlands en veiligheidsbeleid (art 1.16) is volgens *Jan Schaake* niet nieuw. Al in Amsterdam en Maastricht werden afspraken gemaakt om veiligheid en defensie beleid op elkaar af te stemmen, niemand zal daar tegen zijn. Alternatieven zijn er ook al langer zoals IFOR, OXFAM en geweldloze bewegingen zoals EN-CPS (Europees netwerk voor Burger Vredesdiensten). Helaas is alleen sprake van militaire zaken en wordt er niets vermeld over conflict preventie in de concept EU-grondwet. Volgens Jan is er geen eenheid in Europa, zo zijn de Scandinavische landen vooral gericht op de VN, hetgeen niet voor GB gezegd worden. Nieuw is wel de solidariteitsclausule (art 1.43). En sceptisch staat hij tegenover de plannen voor een minister van Buitenlandse zaken voor de EU (art 1.28), een sterk politiek getinte functie. Daarnaast denkt hij dat het beleid niet meer openbaar en/of transparanter zal zijn. Dan is het heel lastig om de zaak kritisch te volgen. Na het 'neen' van Nederland en Frankrijk gaat het proces gewoon verder. We moeten proberen ea te beïnvloeden en in 't voetlicht zetten. We moeten zorgen voor een plaats in de grondwet voor de geweldloze weg!

Bram van der Lek was het niet altijd met Jan eens. Volgens artikel 1.41-1 (Bijz. bepalingen inzake gem. veiligheids- en defensiebeleid) kunnen ook civiele middelen naast militairen middelen worden gebruikt overeenkomstig het Handvest van de VN voor onder andere vredeshandhaving of conflictpreventie. Het defensie agentschap (1.41-3) kan je beschouwen als bureau voor verhoging van militaire vermogen. In totaal zal er minder aan defensie worden uitgegeven. Bram betreurt de uitslag van het referendum. Transparantie zou

stijgen en ook het EU-parlement zou meer inspraak hebben bij een 'ja'. Meer democratisch dacht hij. Nu moeten we ons vooral inzetten om de goede zaken te bevorderen en met NGO's meer overleggen in de sfeer van preventie, wat ook veel goedkoper is. Over de formulering 'overeenkomstig de beginselen van het Handvest van de VN' betekent niet dat de uitspraken van de Veiligheidsraad worden gevolgd zo redeneert *Wendela de Vries* als weerwoord op Bram en ze laat zich vooral kritisch uit over het Europese Defensie Agentschap. Dit is vooral gericht op preventieve oorlogen. Want de legers lijken te worden geharmoniseerd, maar worden vooral moderner. Met veel 'high tech' ontwikkelingen is het vooral voor aanvallen ontwikkeld. Het leger wordt wel efficiënter. Ondanks de uitslag gaat ea gewoon verder, het budget wordt wel minder maar er wordt meer in onderzoek gestoken. Vooral de wapenindustrie heeft hieraan 'getrokken' en zal wel compensatie krijgen als de grondwet niet doorgaat. Welke alternatieven zijn er? In de daarop volgende discussies de volgen

Vlnr Jan Schaake, Bram van der Lek en Wendela de Vries

de opmerkingen: het EN-CPS heel positief, verbetering moet vooral voor alle mensen gelden, een gezamenlijk Europees beleid is van belang, we moeten een lijn trekken, militairen worden nu al opgeleid voor civiele diensten, moet gescheiden blijven! 'civiel' is verwarrend gedefinieerd. Afsluitend wordt afgesproken om ideeën met elkaar te delen en uit te wisselen via de vredessite. Er zijn ideeën voor een gezamenlijke brief. Voorstellen voor een andere grondwettekst: aandacht voor burgervredesgroepen, meer transparantie, beslissingen van de Veiligheidsraad als toets gebruiken.

(verslag Anke Polak)

Zoektocht naar een vreedzaam verenigd Europa

Na de volksraadpleging (referendum) heeft menige vredesactivist een zucht van verlichting geslaakt, omdat met het afwijzen van de tekst van het grondwettelijk verdrag ook de militarisering van Europa een halt werd toegeroepen. Hoe nu verder? In de troonrede werd gemeld: 'De uitslag van het referendum over een nieuw verdrag voor de EU heeft de noodzaak onderstreept om ons te bezinnen op wat de Unie ons heeft gebracht en wat wij van de Europese samenwerking verwachten. Burgers moeten zich meer dan voorheen bij die samenwerking betrokken kunnen voelen. De regering zal zich met u (volksvertegenwoordiging) daarvoor inzetten.'

De staat van de Unie

Onder deze titel brengt de regering jaarlijks naast de troonrede een stuk uit over haar verdere plannen met Europa. Uit het verslag van de journalist van den Boogaard (NRC: 20-9) blijkt dat de toon nu heel minder stellig is dan vlak na het

referendum, toen de premier verzekerde dat voor Nederland het voorliggende grondwettelijk verdrag van tafel was. Dat laatste zou betekenen dat op de komende top van regeringsleiders (Europese Raad) in juni 2006 Nederland niet tot ratificatie zal overgaan (tot november 2006 mogelijk). De consequentie hiervan is dat het verdrag, zoals het er nu ligt, ook voor Europa van tafel zou zijn, omdat in deze nu eenmaal eenstemmigheid vereist is. De regering blijkt zich daar echter niet bij te willen neerleggen.

Het zou een heel kwalijke zaak zijn wanneer Van den Boogaard's constatering juist is, namelijk: 'Alles wijst erop dat over de plaats van Nederland in Europa niet in de Tweede Kamer wordt beslist. Dat gebeurt straks binnen de kaders en mogelijkheden van de Europese onderhandelingsdiplomatie'. Gelukkig stelt de regering wel, in de Staat van de Unie, dat ze in een later stadium zal terugkomen op dit verdrag. Dit kan een opening bieden voor een nadere gedachtenwisseling via een

gezamenlijke brief vanuit het platform Vredescultuur waarover op de bijeenkomst over 'Welke strategie na het referendum' op 20 september jl. in Utrecht is gesproken (zie het verslag van Anke Polak).

Kennelijk wordt gezocht naar wegen om zo'n blokkering door Nederland te voorkomen. Van den Boogaard heeft nergens in het plan de verklaring gezien dat het 'nee' van de uitslag van het referendum kan zijn ingegeven door bezwaren van de kiezers tegen de tekst van het grondwettelijk verdrag. Dit is heel opmerkelijk. Wanneer de regering meent dat de kiezers zich om andere redenen tegen het verdrag hebben gekeerd, zoals het zich niet betrokken voelen bij het eenwordingsproces, dan neemt ze de kiezer niet serieus. Dat past een democratie niet!

De regering klampt zich vast aan het feit dat volgens een rapport van het Sociaal Planbureau er sprake is van een brede

steun in de bevolking voor het lidmaatschap van de Europese Unie. Dat is op zichzelf juist. Het geldt ook voor menige vredesactivist die 'nee' stemde tegen de tekst van het grondwettelijk verdrag. Zij of hij deed dat vanwege de militarisering die het samenwerkingsverband met dit verdrag te wachten staat, terwijl we met smart zitten te wachten op een Verenigd Europa als vredeskracht in het spel der grootmachten.

De EU en de vrede, binnen en buiten de Unie

Ontegenzeggelijk wordt de vrede binnen het gebied gediend door het samenwerkingsproces. Dat begon al midden vorige eeuw met de oprichting van de Kolen- en Staalgemeenschap. Dat proces is steeds verder voortgegaan en heeft geleid tot een dusdanige verwevenheid van de aangesloten landen dat onderlinge oorlogen ondenkbaar zijn geworden. In dit

verband speelt de militarisering van de Unie, die thans aan de orde is, geen rol. Anders ligt dit als we kijken naar de ontwikkeling van het geopolitieke machtsspel in de wereld. Wat willen we met een Verenigd Europa? Een militair machtsblok vormen, of een sociaal, cultureel, economisch sterk gebied dat zich richt op bevordering van de wereldvrede? In het laatste geval is militarisering van de EU funest, vooral ook omdat andere volkeren Europa dan zullen blijven zien als de bakermat van het kolonialisme van weleer. Vooral de vorming van een Europees defensieagentschap dat onder andere de taak heeft de industriële en technologische basis van de defensiesector te versterken (lees: bevordering van wapenindustrie en wapenhandel) werkt eerder oorlog dan vrede in de hand.

Koos de Beus

Analyse wapenexporten 2004

Onlangs bracht het ministerie van Economische het jaar rapport 'wapenexporten' uit. In 2004 werd voor bijna 650 miljoen euro's aan wapens geëxporteerd. De Joint Strike Fighter was nu al – voordat het jachtvliegtuig in gebruik is – goed voor euro 30 miljoen (5%) daarvan. Grote leveranties vonden plaats naar Griekenland en Zuid-Korea en Venezuela. Opvallende afnemers van kleinere zendingen waren onder andere Bangladesh, Bahrein, Indonesië en Mongolië (mijnenruim apparatuur). Hoewel de omvang van de wapenhandel niet ver boven het gemiddelde van de afgelopen acht jaar zit, waren leveranties aan niet-NAVO-landen sinds 1997 niet meer zo groot.

Een ander opvallend feit is dat hoewel er sprake is van een meldplicht van alle doorvoer (wanneer militaire goederen Nederlandse havens passeren), alleen informatie wordt verstrekt over goederen die voor langere tijd in Nederland verblijven alvorens hun reis te hervatten.

De Nederlandse rapportage is internationaal gezien uitzonderlijk gedetailleerd door de weergave van weigeringen van wapenexport-vergunning. In 2004 ging het om leveringen naar Indonesië, Israël (2), Oeganda, India, China en Taiwan.

Er stonden niet veel echte verrassingen in het jaarrapport, omdat het ministerie van Economische Zaken sinds kort maandrapporten geeft. Frank Slijper van de Campagne tegen Wapenhandel heeft een analyse van de Nederlandse wapenexporten

door Martin Broek, Campagne tegen Wapenhandel, Dutch Campaign Against Weapon Trade, Anna Spenglerstraat 71, 1054 NH Amsterdam tel. 00 31(0)20 6164684; amokmar@antenna.nl
www.stopwapenhandel.org
www.stoparmstrade.org

gemaakt op basis van deze maandoverzichten. Dit twintig pagina's dikke rapport is te bestellen bij bovenstaand adres door € 5 over te maken o.v.v. 'analyse'.

Corruptie

Half september kwamen drie corruptie kwesties in verband met wapenhandel in het nieuws. Twee daarvan betroffen Chili. Een tussenpersoon had bij de levering van Nederlandse tweedehands Leopard-tanks 1,6 miljoen euro gekregen. De tanks zijn door de – inmiddels failliete – RDM opgeknaapt en daarna naar Chili geëxporteerd. Daar vielen ze in handen van een Chileens bedrijf, dat destijds gebruik maakte van een berucht adviseur, generaal Pinochet. Dit bedrijf verkocht de tanks aan de Chileense overheid.

Volgens voormalig RDM directeur Van den Nieuwenhuyzen is er bij deze affaire geen vuiltje aan de lucht. Het gaat bij het overgemaakte bedrag om commissie voor geleverde diensten.

Een paar weken later zou de bij de levering betrokken RDM-medewerker verklaren niets te weten van de medewerking van de betreffende persoon. De kwalijke lucht van smeergeld blijft om de levering hangen. Op grond van Nederlandse gegevens zijn de tanks bovendien enkele tientallen miljoenen euro's goedkoper geleverd dan de prijs waar de Chileense overheid ze voor kocht. In dezelfde week bericht de Britse Guardian dat Pinochet tot 2004 geld kreeg van BAE-systems. Het ging om een vergelijkbaar bedrag van 1 miljoen pond. Beide zaken kwamen aan het rollen door gegevens die zijn verkregen door openheid van zaken door een Amerikaanse bank, waar een Chileense rechter om had verzocht. Half september kwam het Financiële Dagblad met een verhaal over onderzoek van een Franse rechter naar vermeende 'wijdverspreide corruptie binnen het elektronica- en defensieconcern Thales.' Het onderzoek richt zich onder andere op de internationale verkoop tak van Thales. In 2004 werden er al mensen veroordeeld en ontslagen die betrokken waren bij corrupte praktijken van Thales. Of de nieuwe onderzoeken voortkomen uit een wraakactie van de destijds aangepakte werknemers moet nog blijken.

Opmerkelijk al deze schandalen? Nee, in 2000 stelde de Amerikaanse Kamer van Koophandel al dat ze vermoedt dat 50% van alle corruptie in de wereld samen hangt met wapentransacties. Meestal blijven dergelijke schandalen verborgen.

Vrede is ook respect voor de wereld waarin we leven

Binnen de huidige vredesbeweging wordt soms de vraag gesteld waar de grenzen van de eigen activiteiten zouden moeten liggen. Beperken we ons tot de wapenwedloop, tot de vredes/oorlogspolitiek en gewelddadige conflicten, of houden we ons ook bezig met de oorzaken van oorlog, zoals armoede, etnische of religieuze verschillen of het milieu? Voor Leonard Kater is dat geen vraag maar een gegeven. Een interview.

Emma

De bezieling voor vrede en milieu is heel tastbaar als je praat met Leonard Kater, een van de oprichters van EMMA: 'Het centrum voor wereld, vrede en milieu' in Utrecht (www.emma-utrecht.nl). Sinds zijn jeugd waren deze onderwerpen thuis en op vakanties het belangrijkste onderwerp. Na een studie fysica, vervangende dienst, enkele banen waaronder leraar, heeft hij nu van vrede en milieu zijn volledige dagtaak gemaakt. Hij verzamelt via verschillende congressen, publicaties en internet informatie over de situatie rondom het milieu en de alternatieve oplossing voor de verstoring en vervuiling. Via zijn website (www.lgwkater.nl/energie) en het centrum weet hij veel mensen te inspireren en informeren, maar naar zijn mening nog lang niet genoeg. Het oude padvinderspad in de Cremerstraat in Utrecht is al vanaf 2001 de locatie van het centrum, dat vlak na HAP (vredescongres 1999) met hulp van Floris Methorst, Jan Schaake en Bas Raufs werd opgericht. Kater zou graag veel meer lezingen willen organiseren rondom energievoorziening. De ontstane ideeën zullen niet terecht moeten komen bij multinationals maar alleen beschikbaar zijn voor uitsluitend goed gebruik, hierbij doelend op het Manhattanproject. Hij heeft over wetenschap een stellige mening: 'Binnen wetenschappen hebben mensen de plicht om het gebruik aan te geven van hun vinding- en ze hebben het recht dat er naar hun wordt geluisterd'.

Energie en opwarming

Leonard Kater is van mening dat mensen niet alleen naar energie moeten kijken met \$ of €-oogjes, maar anders moeten denken over energie waarbij hij pleit voor het stoppen van de thermische vervuiling van onze aardbol. Als voorbeeld noemt hij het rendements-

verschil tussen de opwekking van energie door middel van elektriciteitsproductie via fossiele brandstoffen (40%) en de opwekking door middel van wind of zonne-energie. Daarnaast is de opwarming van het milieu door fossiele brandstoffen niet te verwaarlozen, en in de bebouwde kom zelfs vele malen sterker dan het broeikas-effect. Uitgerekend komt het totale Nederlandse energiegebruik neer op 100 gigawatt, dat is 2,5 watt per m², ongeveer 1% van de gemiddelde zonne-instraling. Ook gaan we verkeerd om met (verkoelend) regenwater dat we in onze steden keurig via riolen naar de zee brengen. Door verdamping via grasveldjes, planten en bomen zouden we de totale opwarming kunnen verminderen. Maar ook reflectie door witte en blinkende oppervlaktes heeft een verkoelend effect. Daarnaast zal de warmteisolatie van onze aardbol kleiner moeten, dus minder CO₂ en Green House Gasses. Helaas worden we nu steeds meer met bepaalde effecten geconfronteerd, zoals de kritische grens van 26 graden voor een waterlaag, die tropische stormen kunnen veroorzaken. De hoogste tijd voor een ander beleid.

Alternatieven

Dat olie nu steeds duurder wordt, betekent dat alternatieven veel aantrekkelijker worden denkt Leonard. Hierbij noemt hij enkele bijzondere ideeën zoals: grote zeilschepen rondom Antarctica die de harde winden aldaar omzetten in elektriciteitsproductie voor drijvende aluminiumfabrieken; ijsfabrieken op de noordpool; de laddermol van Wubbo Ockels (www.laddermill.com); ijstoorns van 1-5 km hoogte die ijs en windenergie kunnen leveren. Maar ook wereldbelasting op energie (vooral vervuilende) of overschakelen op perslucht zou een oplossing kunnen zijn (www.theaircar.com). Daarnaast moeten we anders omgaan met elkaar, bedreigingen met angst moeten worden verbannen. Belangrijke levensbehoeften mogen niet beperkt, maar omgaan met de wereld moet anders. De technologie die door de eeuwen is gegroeid moet opnieuw worden ontworpen. Hierbij denkend aan het energienet omdat energiebedrijven zo kwetsbaar zijn. Er worden gelukkig veel nieuwe plannen bedacht, waarbij de relatie met natuur weer terug moet komen. Hierbij doelt hij bijvoorbeeld op de Maya-kalender (Jose Arguelles) die logischer is en bij de vredesbeweging in

opkomst is. Zoals hij al eerder aangaf zullen de alternatieve toepassingen alleen voor vredige doeleinden gebruikt mogen worden. De oprichting van speciale scholen of universiteiten voor vrede vanuit VN of een wereldparlement lijken Kater heel zinnig. Een wereldparlement waarin alle volkeren zijn vertegenwoordigd naast de VN is een goed idee maar de democratie kan ook versterkt worden door de oprichting van mondiale fora die de wirwar van huidige instituten als WTO, G8 en VN vervangen. Wellicht kunnen we dan iets doen aan de grootste bedreigen voor de wereld: de opwarming, aldus Leonard Kater.

Nieuwsbrief Nederlands Sociaal Forum

De inhoudelijke voorbereidingen voor het tweede Nederlands Sociaal Forum zijn in volle gang. De eerste stap in de voorbereiding was het raadplegen van alle aangesloten organisaties en geïnteresseerde individuen over de gewenste thema's op het volgende Nederland Sociaal Forum. Aan de hand van de uitslagen van deze enquête wordt een voorstel gepresenteerd op de plenaire NSF voorbereidingsvergadering (11 oktober).

Op de enquête is enthousiast gereageerd. Organisaties hebben vergaderd en gezamenlijke voorstellen en suggesties opgestuurd. Genoemde onderwerpen waren: sociale zekerheid (zorgstelsel, armoedeprobleem en de kloof tussen arm en rijk); globalisering en multinationals (onder andere handelsbeperkingen, EPA's, farmaceutische industrie, consumptiemaatschappij); aandacht voor Noord- Zuid (schuldenproblematiek, strijd om grondstoffen, wapenleveranties, gebrek aan voeding en gezondheidszorg); milieuonderwerpen (klimaatverandering, einde olietijdperk, ecologische voetafdruk); thema's rondom: minderheden (islamofobie, gender); algemeen bewustzijnsverandering (bewuster leven, duurzame leefstijlen); Nederlandse politiek (antiterrorisme wetgeving, staatsrechtelijke hervormingen, uitbreiding van de democratie); oorlog en vrede (oorlog in Irak, komende oorlog in Iran); media en cultuur (macht van eenzijdige media, eigen linkse media).

Informatie:

www.sociaalforum.nl. Nederlands Sociaal Forum: een andere wereld is mogelijk!

REACTIES VAN LEZERS

De redactie stelt het op prijs wanneer lezers reageren op hetgeen ze in ons blad aantreffen of wanneer ze zelf iets in het kort aan de orde stellen.

Ook vredesactivisten moeten welvaart opgeven

Ook vredesactivisten moeten welvaart opgeven. De noodkreet van de heer Dudink in een vorige 't Kan Anders is me uit het hart gegrepen. Ook ik verlies soms de moed als ik merk dat zelfs vredesactivisten niet van inleveren willen horen. En toch is zonder dat geen eerlijke verdeling mogelijk, zal aan de vernietiging van onze planeet geen halt toegeroepen worden en zullen conflicten in de strijd voor het bestaan toenemen.

In de vijftiger jaren begonnen we ons te herstellen van crisis en oorlogsjaren. De economie trok aan, er was meer werk en de lonen stegen. Maar toen er over het algemeen een redelijke welvaart was bereikt moest de economie verder opgevoerd worden. De vrouw werd in het arbeidsproces opgenomen, goed voor haar emancipatie, riepen politici. Ik heb daar nooit in geloofd, want was het daarom gegaan dan was haar massale toetreding tot de arbeidsmarkt gepaard gegaan met arbeidstijdverkorting voor man en vrouw. Beiden hadden dan de taak in huishouding en opvoeding van de kinderen op zich kunnen nemen. Hebben onze ouders voor niets offers gebracht voor een 40urige werkweek? Zoals de heer Dudink al zei, onze welvaart heeft ook geleid tot het mishandelen van dieren in de bio-industrie. Het veevoer komt voor een deel uit Afrika, waar mensen toch al land tekort komen om iedereen te voeden (denk ook aan de oprukkende woestijnvorming). Zo werd de genocide in Rwanda o.a. veroorzaakt door gebrek aan landbouwgrond (zie rapport NCDO 1995) en ook de oorlog en genocide in Sudan heeft hier mee te maken. Bush en ook Nederlandse politici hebben wel de mond vol over terroristen, maar het wordt tijd dat ze bedenken dat wij in de rijke wereld er zelf aan meewerken terroristen te kweken. Daarom, willen we geen studeerkamer pacifisten zijn dan doe ik met de heer Dudink een ernstig beroep op vredesactivisten om bij CAO-onderhandelingen actie te voeren de lonen terug te dringen i.p.v. op te voeren.

Tilly de Waal (ingekort door redactie)

Hand in eigen boezem

Het stukje van G. Dudink is mij uit het hart gegrepen. (tKA nr 5 blz 7). Eindelijk eens iemand die consequenties trekt uit het vredesdenken en u daarnaar voorstelt te handelen: niet autorijden (benzine verslindend en milieuvervuilend); geen vliegzeuren (om dezelfde reden); consuminderen. De armoede en de vervuiling heeft alles te

Mozes of Mandela?

PIETJE VAN KIMSWERD

Jessed en Aisha worden horen-tjesdol. Alsof Israëlsche straal-jagers diepwaterbommen afwerpen - zo houden de knallen van vliegtuigen die voortdurend de geluidsbarrière doorbreken hen dag en nacht uit de slaap. Aan de grens van de Strook van Gaza staan Israëlsche tanks en artillerie in staat van gereedheid. Dit staat vast. De 'bevrijding van Gaza' duurde niet langer dan twee weken. Op 23 september hield Hamas in het overvolle vluchtelingenkamp Jabalya in het noorden van de Strook van Gaza een parade. De militaire tak van Hamas wel te verstaan. Geen lieverdjes, maar hun organisatie telt ook de nodige slachtoffers. Er was veel militair vertoon. Een voorraad munitie ontplofte. Eénentwintig Palestijnen gedood, onder hen drie kinderen, meer dan tachtig gewond. Vervolgens stuurde de militaire tak van Hamas raketten naar het Israëlsche Sderot. Sindsdien zijn de poppen weer als vanouds aan het dansen. 'We zijn weer terug bij Af', zegt Jessed. 'Dit is erger dan alles wat we tevoren hebben meegemaakt'. 'We worden gek van de herrie'. Aisha houdt haar handen op haar oren als er weer een vliegtuig overkomt. 'Is de schuld van Hamas', zegt ze, 'die hadden niet zo met hun wapens moeten pronken'. 'De explosie tijdens de optocht is door onbemande apparatuur van Israël veroorzaakt', zegt Jessed. 'De Palestijnse Autoriteit ontkent Israëls schuld', zegt Ahmed, 'maar

kun je die vertrouwen?' 'Zo komen we niet verder', zegt Aisha, 'we hebben misschien toch een leider als Mandela nodig'. 'Dat zeggen alle mensen die cursussen sociaal werk doen', zegt Ahmed, 'laten ze in Israël, Europa of Amerika zelf maar eens een Mandela aan de macht brengen'. 'Dat lijkt Ahmed niet gek, Bibi weg, Bush weg, Sharon weg en Mandela aan de macht'. Hij wil al borden gaan schilderen: 'Overal elders ter wereld', dat is te lang voor een bord, maar 'Mandela for president', dat kan! Hoe haal je in de overvolle gevangnissen overal ter wereld, trouwens de echte Mandela eruit? Dat lijkt niet zo eenvoudig.

Iedereen is er stil van. Ahmed loopt naar buiten om een verfkwas te zoeken. Nog sneller dan hij weggegaan is, komt hij terug. Met in zijn hand een strooibiljet. Hij kijkt niet blij. 'Wat dachten jullie van Mozes?' vraagt hij, 'dat begint ook met een m, net als Mandela.' Mozes Hoezo? Mozes Wie? Mozes wat? Dat was toch de man die het volk van Israël door de Rode Zee naar het land van Egypte leidde?! Ahmed zegt dat Israëlsche vliegtuigen boven Gaza strooibiljetten uitwerpen. Op wat hij in zijn hand heeft, staat dat vredelievende Palestijnen misschien beter hun huizen kunnen verlaten, want Israël zal doorgaan met beschietingen. 'Mozes of Mandela, die zijn toch geschiedenis,' zucht Jessed, 'vind ze maar eens als je ze nodig hebt'

maken met ons consumentisme in de rijke landen. Om nog maar niet te spreken van de gemene behandeling van productiedieren. Wij stellen onze rijkdom veilig door het schuilen achter een muur van wapens, waaronder de massavernietigingswapens. Althans onze democratisch gekozen regeringen doen dat. Je kunt wel tegen wapens en (olie)oorlogen zijn, maar zonder een zo zuiver mogelijk eigen leefpatroon is dat een loze houding. 'Hand in eigen boezem', dat valt niet mee!

Sophie Hiddema

Steentijd

De mensheid heeft zich sinds de steentijd geestelijk nauwelijks ontwikkeld. Vroeger werden er mensen vermoord in een oorlog. Nu worden er mensen vermoord in een oorlog. *Stop met het vermoorden van mensen.* Vroeger werden er dieren gedood om het vlees op te eten. Nu worden er dieren gedood om het vlees op te eten. *Stop met het eten van dierenvlees.* Vroeger werd er roofbouw bedreven. Nu wordt het tropisch regenwoud vernietigd. *Stop met het vernietigen van het tropische regenwoud.* (Tjebbe Overzet)

TERUGKERENDE ACTIVITEITEN

- **Elke tweede zondag van de maand 14-15u.** *Wake up Protest tegen de opsluiting van vluchtelingen.* Verzamelen 13.30u bij metrostation Holendrecht, uitgang zuid. Grensgevang achter het AMC, Tafelbergweg 10, Amsterdam-ZO. Amsterdam Catholic Worker ea, 020-6998996 of 6969899. www.antenna.nl/noelhuis/
- **Elke woensdag 13-14u.** *Wake Tegen de wapenindustrie.* Stil protest tegen het geweld van de wapenindustrie. Beursplein, Amsterdam. Saskia Molin, Vrouwen voor Vrede. www.vrouwenvoorvrede.nl. 020-6764625.
- **Elke woensdag 17.30-18.00** *Stiltekring voor de Vrede.* Stationsplein, Enschede. Doopsgezinde gemeente Twente Oost Enschede. J. de Jong: 053 - 47 633 41. janatie@planet.nl, www.dgtwenteoost.doopsgezind.nl
- **Elke donderdag 19u** *Wake met vredeskaarsjes.* Brink, Deventer.
- **Elke eerste zaterdag vd maand 12.00-12.30** *Stiltekring in Beverwijk* in de Breestraat nabij C&A. 'In plaats van geweld, stilstaan bij vrede en ruimte voor dialoog'. Vredesplatform IJmond. 0251-253866 (C. van der Steen)

MEERDAAGSE ACTIVITEITEN

- **t/m vr 28 okt 2005** *Tentoonstelling Vergeven - Verzoenen. 24 verhalen met foto's geven een indringend en persoonlijk beeld van vergeving en verzoening wereldwijd.* De verhalen komen van mensen die zelf geweld doorgemaakt hebben. Stadskerk St.-Cathrien, Kerkstraat 1, Eindhoven. Gratis. Open: werkdagen 9-17 uur. Museum voor Vrede en Geweldloosheid. info@vredesmuseum.nl 015-2121694. www.vredesmuseum.nl
- **t/m di 8 nov 2005** *Bioscooprelease documentaire Echoes of War.* De film is een hartstochtelijke roep om vrede. Kinderen uit oorlogsgebieden vertellen hun verhalen op basis van het boek 'A little elephant finds his courage', dat wereldwijd wordt gebruikt bij traumaverwerking. Filmtheaters in grotere steden. Er worden speciale discussie-avonden rondom deze film georganiseerd. www.1morefilm.com, 020-6251489. anita@molenwiek.nl, www.molenwiek.nl
- **za 19 nov en zo 20 nov 9.30u.** *Loop van de Rechten van het Kind.* Om aandacht te vragen voor de rechten van kinderen loopt Edith Rinckes vanaf haar huis in Purmerend - via Hoorn - naar Andijk. Meelopers welkom (voor een uurtje of langer). Thema: 'Zorg voor elkaar'. Start za. om 09.30u vanaf NS Purmerend-Overwhere. Hoorn; zo. vertrek om 09.30 vanaf CS Hoorn. Aankomst in Andijk: rond 16.00 u, Purmerend, Hoorn, Andijk. Ook sponsors gevraagd (tbv St. Motherhood). Ihkv de Internationale dag van de Rechten van het Kind en ter ondersteuning van

Aktie

AGENDA

Selectie uit de landelijke Aktie Agenda van Omslag en Socia Media. De meest recente en volledige versie staat op www.aktieagenda.nl (u kunt daar zelf agendapunten invoeren).

Stichting Motherhood. 06-27015797 (Edith Rinckes). edith.rinckes@tiscali.nl
www.motherhood.nl/

- **zo 20 t/m zo 27 nov.** *Migrantenweek.* Ieder jaar zetten mensen uit verschillende culturen en religies zich in om elkaar te leren kennen. Het thema dit jaar is 'Samen Vieren', een week van viering, ontmoeting, samen de maaltijd genieten en interreligieuze dialoog. Raad van Kerken, Oikos ea. 030-236150. www.migrantenweek.nl
- **ma 19 dec 2005 t/m vr 13 jan 2006** op werkdagen van 11.00-16.00. *Klaagmuur voor de Vrede.* Bezoek deze vredesmuur. Je kunt er altijd opnieuw naartoe gaan en doordrongen raken van het belang van vrede voor ons allemaal. Ervaar dat je niet de enige bent die vrede wil. Voor buurthuis Lydia, Roelof Hartplein, Amsterdam. Vrouwen voor Vrede-Amsterdam. 020-6154603, www.vrouwenvoorvrede.nl.

EENDAAGSE ACTIVITEITEN

- **za 22 okt 2005 13.00** *Vredeswake Stille wake Franciscaanse Vredeswacht met nagesprek.* De stille wake staat in het teken van de Dag van de Verenigde Naties; 60 jaar VN. We staan stil bij de millenniumdoestellingen van de VN en de betekenis van de VN bij het verminderen van de armoede in de wereld.. Plein (voor het ministerie van Defensie), Den Haag. Gratis. Nagesprek om 14u in de Boskantkerk. Franciscaanse Vredeswacht. 023-5658469. www.franciscaansevredeswacht.nu
- **do 27 okt 13.30-16.00** *Lezingencyclus Economie en Conflicten, lezing 5. Economie en vrede (dr. Piet Terhal):* Vrede stelt kwaliteitseisen, die verder reiken dan veiligheid en welvaart. Een radicale interpretatie van deze eisen, ook met betrekking tot de economie, is destijds gegeven door Gandhi. Wat kan een wereld van tomeloze aspiraties nog met zijn visie?. Complex Woudestein, Burgemeester Oudlaan 50, Rotterdam. Voor aanmelden en overige informatie, neem contact op met de Erasmus Universiteit. Erasmus Universiteit - Hoger Onderwijs Voor Ouderen. 010-408264. hovo@erasmus.eur.nl
www.hovorotterdam.nl
- **do 27 okt 20.00-21.30** *Multicultureel debatcafé Al Andaloës Buren.* In het

middeleeuwse Andalusië woonden moslims, joden en christenen in harmonie samen. De tolerantie en bloei van het Andalusië van toen worden tegenwoordig vaak aangehaald als voorbeeld. Is dat terecht? Hoe verging het migranten die naar Utrecht kwamen in de afgelopen decennia? Hoe wonen we nu als burensamen? Gesprek olv Babette Niemel met o.a. Wybren Verstegen, Historicus VU.. Restaurant van Dijk, Marco Pololaan 2, Utrecht, Utrecht. Gratis. TUMULT. 030-2332430. www.tumultdebat.nl

- **vr 28 okt** *Tineke Wibaut-Guilonardlezing.* Sprekers zijn: Prof. dr. Lennard de Vries over vredeseducatie, Drs.Diederik van Rossum over psychologie en het instituut Psychosynthese en drs. Petra Aarts over de resultaten van het onderzoek naar de meerwaarde van Kombi. Mitland Hotel, Utrecht. Bel voor informatie over bijwonen van de lezing naar Kombi. Stichting Kombi; Kinderen van de Oorlog en Maatschappelijke Begeleiding en Integratie. 0317 424202. kombi@tiscali.nl
<http://home.tiscali.nl/~kombi/>
- **di 1 nov 2005 13.30-15.15** *College Terrorisme.* Kwaad tot de derde macht. Door prof. dr. Co Colijn, verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Auditorium van de TUe zaal 6, Eindhoven. Ihkv college-serie Techniek, Vrede, Veiligheid. Vredescentrum v/d technische Univ. Eindhoven. 040-2474546 (Hendrik Venema). www.tue.nl/vredescentrum
- **di 1 nov 2005 20.00-22.00** *Presentatie Vredeswerk in de praktijk - een liefdesverklaring....* Actrice Fre Hooft van Huysduynen doet met uniek beeldmateriaal verslag van een theaterproject van de toneelgroep Theatre Embassy in 2004 aan beide kanten van de grens tussen India en Pakistan. Rapenburgerstraat 73, Amsterdam. Unesco Centrum Nederland en Volksuniversiteit Amsterdam. 020-673 0100 of 8279. www.unescocentrum.nl
- **za 5 nov** *Vredessymposium Oorlog en vrede: liggen de rollen al vast?*
Zie voorpagina
- **wo 9 nov 2005** *Internationale actiedag voor een Wereldwijd verbod op uraniumwapens.* In de gebouwen van de VN worden een workshop en een persconferentie georganiseerd 'towards a ban on uranium weapons'. Geneve, Zwitserland. www.bandedpleteduranium.org

Zaterdag 26 november 2005

Internationale Niet-Winkeldag

Buy Nothing Day. Doe mee door niet mee te doen! Koop Niets! Geluk is gratis! Denk meer, consu minder!
040-2910295
omslag@omslag.nl
www.koopniets.nl